

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišću (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

„Kmečki dom“!

Kmečki stan je v poslednjih 10. letih silno propal. Na tisoče kmetij se je po dražbi prodalo in nesrečne družine so morale zapustiti dom, v katerem so se njihovi očetje in one same če prav težavno vendar preživele. Reš da so slabe letine hudo zadele kmeta in da bi se marsikteri kmečki posestnik morda še rešil, ko bi imel bil obilne pridelke in česar prodati, da bi plačal davke in saj obresti svojih dolgov. Pa neplodne letine same niso zakrivile take silne zadrege na kmetih; doživeli so jih tudi naši dedje in pradedje, pa so jih prestali in niso vsled njih prišli na kant.

Vzroki so tedaj še drugi in raznovrstni: zraven davkov silno visoke priklade za občino okraj in deželo, ktere se morajo v gotovem denarji odrajtati; pristojbine ali procenti pri podedovanji ali izročitvi kmetij; silno veliki stroški pri zapušćinskih razpravah in sploh pri vseh nagodbah za koleke in notarska ali advokatska dela in končno, da se za vsakdanje potrebe in posebno za obleko veliko več potratí, nego v prejšnjih časih.

Najhuje oškodovan pa je kmečki stan, odkar se je leta 1868 dovolilo, da se smejo kmetije razkosati, to je, da sme vsak posestnik od svoje kmetije toliko zemlje v kosih prodati, kolikor se mu ljubi. Od tistega časa je tudi staro podedovansko pravo na kmetih ponehalo in vsi dediči so dobivali enake deleže od cenilne vrednosti kmetije, ako jim ni že poprej pri izročitvi oča izgovoril, kakor se mu je zdelo, dote in deleže.

Pred letom 1868 so bila kmetišća z gruntom vpisana v kataster in kar je grunta bilo pri kmetišći, moralo je pri njem ostati in parcela se je od grunta le s posebnim dovoljenjem gosposke smela prodati in le tačas, kadar se je dokazalo, da kmetija tudi brez prodane parcele lahko delali dolgoví, ker so upniki ve-

deli, da bi morali celo kmetijo obdržati, ako jo po dražbi kupijo in bi jo ne smeli po parcelah prodati. In še druga dobrota je bila za kmete, da so se dote in deleži imeli naložiti le po pravi, primerni vrednosti kmetišća in ne nad zneskom 100kratnega gruntnega davka.

Štajerska deželna postava od 24. septembra 1868 je vse te stare naprave odpravila in od tega časa je vsako leto huje propadal kmečki stan. Kmetje so začeli davati hčeram neprimerno velike dote, pri oddaji gruntov sinom in hčeram pa niso le sebi izgovarjati začeli neprimerne pravice, ampak tudi drugim otrokom take deleže, da mladi lastnik in če je bil še tako priden, ni mogel shajati. Dolgovi so ga zadušili.

Prosto prodavanje parcel pa je zakrivilo da se je na taci h kosih zemlje na tisoče koč in bajt postavilo, na ktere so se ženili hlapci, delavci in sploh ljudje, ki še toliko niso imeli, da bi si za gostijo kupili hleb kruha in vina.

Če bo tako naprej šlo, bo v 20 ali 100 letih le še tu in tam ostalo kako staro pošteno kmetišće, vse drugo pa bo raztrgano in razkosano. To pa bila bi velika nesreča. Zato se bo moralo kmalu kaj zgoditi, da se ohrani kmečki stan in da se konec stori škodljivemu razkosanju zemljišč.

V drugih deželah so to že zdavnaj sprevideli. V nekterih deželah se vpisana kmetišća ne smejo razkosati in celó v Ameriki imajo postavo, da se lastniku ali njegoví vdovi kmetišće ne sme prodati. S tem so se zaprečili hipotekarni dolgoví, kteri povsod uničujejo kmeta, ker grunti ne vržejo toliko, da bi se zraven družih izdatkov še plačevale obresti.

Tudi pri nas se je začelo misliti na take naprave, s kterimi bi se sčasoma opomoglo kmečkemu stanu. Jedna taka naprava bi bila, da se kmetišća, na kterih se more živeti ena rodbina, ne smejo razkosati. Taka kmetišća bi se v posebno knjigo vpisala in imenovala: „kmečki dom“ (bäuerliche

Heimstätte). Na „kmečki dom“ bi se dolgovni smeli k večjemu do polovice vrednosti vknjižiti, tedaj bi tudi dote in deleži ne smeli preseagati polovične vrednosti. Domosed (Heimstätten-Besitzer) bi moral skrbeti za izrejo nedoraslih bratov in sester in bi to lahko storil, ker bi ne dobil v roke nad glavo zadolženega kmetišča. Ko bi domosedec slabo gospodaril in zapravljaj, postavil bi se mu na željo občine varuh; ko bi pa prišlo do prodaje kmečkega doma, kar bi se le malokedaj zgodilo, ne bi se smel pod polovično vrednost prodati, občina pa bi imela pravico, dom prevzeti za ženo, oziroma vdovo in otroke.

Vlada na Dunaji bode še v tem zasedanju državnemu zboru predložila postavo zastran „kmečkih domov“. Kedar se bo to zgodilo, smemo upati, da se ne samo zabrani huji propad kmečkega stanu, ampak da se mu napravi tak temelj, na katerem si bo spet opomogel in ostal trdni steber državi in našemu slovenskemu narodu.

Dr. J. Vošnjak.

Letošnja vojaška dolžnost štajerskih Slovencev.

Celjski, mariborski in graški šupeljaki neprenehoma upijajo: le Slovencem ne privoščiti jednakopravnosti v šolah, uradih in javnem življenju. Koliko krivico nam toti ljudje delajo, kaže vojaška dolžnost, ki nam se nalaga vsako leto pri naboru novincev. Tukaj pa nihče ne ugovarja izmed ovih dolgojezičnih vozgrivcev zastran jednakopravnosti. Privoščijo nam jo v precej popolnej, zelo nič ukrajšanej meri. Slovenci zadostujemo vojaškej dolžnosti. Zato pa tirjamo tudi drugod popolno enakopravnost. Novačenje letošnje za letnike 1864, 1863 in 1862 je razpisano. Naborske komisije osnovane so 4. Prva je za naborni okoliš 27. pešpolka, Leopold kralj Belgijancev, obsegajoči okrajna glavarstva nemška: Hartberg, Weiz, okolico graško, Judenburg, Murau, Leoben, Liezen, Gröbming, Bruck. Ta okoliš ima letos 6883 mož zapisanih, ki so dolžni pred naborsko vojaško komisijo priti. Med temi je pa čez 560 tujcev, zlasti Slovencev.

Drugi naborski okoliš za isti regiment obsega Gradec in nekaj iz okolice, mesto ima 560, okolica 1059 pred komisijo poslani novincev.

Tretja naborska komisija nabira novincev za 47. pešpolk, pl. Beck, to pa a) v nemških glavarstvih: Feldach (1295 novincev), Landsberg (937), Lipnica (850), okrajni Fürstenfeldskem (340), b) v slovensko-nemškem glavarstvu Radgonskem 824 in v okrajni slovensko-nemškem Arveškem (383), in c) v slovenskih glavarstvih: Maribor (1481 novincev je iz okrajev Maribor in sv. Lenart, novačenje vrši se v Mariboru dne 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12. marca za okraj

Bistriški pa v Slov. Bistrici za 459 novincev dne 15., 17., 18. marca), Ljutomer (548 novincev v okrajih Ljutomerskem in gornjeradgonskem, novačijo v Ljutomeru dne 20., 21., 22. marca), in d) mesto Maribor (80 novincev).

Četrta naborska komisija odkazana je za naborni okoliš čisto slovenskega pešpolka 87. princ Hohenlohe-Schillingsfürst. On obsega sledeča glavarstva: celjsko (1914 novincev, novačijo v Celji dne 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12. marca), brežiško (726 novincev mora iz sevniškega in brežiškega okraja v Brežice pred komisijo dne 15., 15., 17., 18. marca, iz Kozjanskega pa 508 v Rogaci dne 20., 21., 22. marca), ptujsko (za 320 novincev iz rogačkega okraja bode novačenje v Rogaci 24. in 26. marca, za 1536 pa iz ptujskega in ormoškega v Ptuj 28., 29., 31. marca, 1., 2., 3., 4., 5. aprila), konjiški okraj šteje 584 novincev in bo novačenje v Konjicah 7., 8., 9., aprila, slov. graško glavarstvo (za 622 novincev iz slov. graškega in mahrenberškega okraja bo novačenje v Slov. Gradci 15., 16., 17., 18., 19., aprila, za 302 novincev iz šoštanjkega okraja pa v Šoštanji 21., 22. aprila), gornjegrajski okraj šteje 357 novincev in se vrši novačenje v Mozirji 24., 25. aprila. Mesto Celje šteje 43 novincev in vendar hoče to mestece strahovati ves spodnji Štajer.

Vseh novincev štajerskih je v okoliših za regiment Belgier 8448, med temi 560 tujcev, zlasti Slovencev, za regiment Beck 7117, med temi okoli 3000 Slovencev in za sl. regiment princ Hohenlohe 6902. Na Nemce pride toraj eden celi pešpolk in $\frac{1}{2}$ pa tudi na Slovence jeden celi in $\frac{1}{2}$. Vrh tega imamo še z novinci zalagati kakor Nemci dva lovska bataljona, skoraj sami pa 6. artilerijski regiment. Mnogo nam jih vzamejo tudi k dragoncem, pionirjem i. t. d.

Sploh zadene nas Slovence štajerske na leto nabor povprek 10.000 mož, Nemce pa 12.500. Če pomislimo, da je med Nemci število nespособnih, kakor skušnje kažejo, zmiraj večje, in če ozir vzamemo, da je Nemcev povprek 750.000 nas pa 450.000 duš, tako si uže zaslužimo kar, zmiraj tirjamo: popolno enakopravnost s sosedi Nemci v šolah, uradih in javnem življenju.

Gospodarske stvari.

Kako pridemo k dobremu konjskemu plemenu ali rodu.

Zadnja leta začelo je konjerejstvo znatnih dobičkov donati: konje lahko prodavamo in cene so vedno lepše. Konjerejstvo vsled tega napreduje. Na to kaže vedno večje povpraševanje po dobrih žrebcih. Čedalje več kmetovalcev peča se s konjerejstvom. Zato je umest-

no, da začetnikom nekaj iz skušnje posnetih naukov na izbiro ponudimo. Tako bodo vedeli kako jim je postopati, da v začetku ne zabredejo v škodo, ampak pravo zadenejo ter pridejo precej k dobremu konjskemu plemenu ali rodu. Svetujemo pa konjerejcem začetnikom, naj tudi marljivo opazujejo in vprašajo starejše, skušane konjerejce.

Konjerejci so proti drugim živinorejcem veliko na boljšem, ker jim za samce ali starce, to je žrebce, skrbeti ni treba. Za te skrbi država. To se vrši na razni način: ali so po žrebčarskih štacijah nastavljeni „cesarski“ ali državni žrebci, ali se cesarski žrebci zasebnikom v rejo in oskrbovanje dajejo. Posredno podpira vlada konjerejce tudi tako, da jim žrebce licencira ali zasebnike konjerejce podpira (subvencionira), da vzdržujejo žrebce.

Čemur se pa konjerejec začetnik ogniti ne more, to je skrb za dobre kobile. Od teh je zavisno vse njegovo konjerejstvo, pa tudi ono celih okolišev in vse dežele. Dobra kobila plemenka je žlahten biser, lep kapital, ki veliko obresti donaša po mladih žrebetih, premijah na razstavah. V 2—3 letih se kapital po 2—3krat dobi nazaj. Kako torej pridemo do dobre kobile plemenke?

Najbolje kaže dobro kobilu iti kupit. Toda to se ne posreči vselej in vsakemu. Lastnik dobre kobile bo jo težko hotel prodati, ali le po jako visokej ceni. In prav ima. Drugače ravna le tisti, ki je lehkomišljenec, ali v sili, ali ki vrednosti svoje kobile niti ne pozna. Arabski konjerejec dobre kobile ne proda. Žali Bog so naši konjerejci veliko bolj mehki proti zapeljivemu denarju, kakor paganski Arabje. Šploh pa od vrliga konjerejca bo dobra kobila vselej težko dobiti ali samo po visokej ceni. Vsled tega navadno konjerejci začetniki kupijo kobile slabše vrednosti in torej uže začetek novemu konjerejstvu ni dobro in srečno nastavljen.

Zato kaže drugo pot krenoti in ta utegne vsakako bolja biti, čeravno je več časa in potrpljenja treba. Nakupijo se namreč mlade žrebice za pleme. Teh je leži dobiti. Konjerejci so pogosto prisiljeni prodati žrebice, ker jim prostora zmanjka. Cena žrebicam navadno ni pretirana. Kupec naprej vidi, kakšno pleme mu utegne zaroditi, ker ima očeta in mater pred seboj. Mogoče je se tudi posvetovati s starejšimi, zvedenimi konjerejci.

Meseca avgusta in prve dni septembra odstavljajo žrebičke. Kder je lepo pleme, ondi se uže poprej pogajajo zastran cene mladim žrebičkam. Zato se moramo tudi uže poprej potruditi in po okolici ogledavati, kde bi mogoče bilo najti lepih žrebic. Preveč goldinarje stiskavati pa ni treba. Tukaj ne gre za nekaj goldinarjev, ampak za stotake in časih tudi za tisučake, za vse bodoče pleme na posestvu.

Na stotine lepih žrebic nam pokupijo tuji kupčevalci vsako leto in jih odženejo v tuje dežele, na veliko škodo domačemu konjerejstvu. Dema zaostajajo slabše žrebice, ki polagoma skvarijo vse pleme ali vsaj ovirajo prizadevanja države in konjerejskega društva.

Vsakako pa mora mladi konjerejec takšnih kobil ali žrebic nakupiti, da so primerne žrebcom njegovega konjerejskega okoliša — Zuchtgebiet. — V tem oziru se mnogo greši. Da bi nekaj denarjev prihranili, kupijo kde kako malo, slabotno kobilče ali izdelano kobilu, navadno na Vogerskem, Hrvatskem ali konjskej dražbi, zlasti jim dopadajo zavrženi vojaški konji. Mislijo, da jim za dober zarod uže žlahtni žrebec potrebno dostavi, pa se varajo. Pogosto prihajajo na ta način prave konjske spake na beli dan. Kupci jih ne kupijo, za okolico ne sodijo, ostanejo torej doma in zaplodijo pleme, katerega ne more nihče popraviti ali le z največjimi stroški konjerejskega društva in državne blagajnice. Tam kder redijo noriške konje, dalje v 3. in 5. konjerejskem okoliši zadenemo najčesče na takšne spake, plod krivega križanja plemen. Kazalo bi takšno napačno naskrižno ubrejanje celó prepovedati, ker je preškodljivo javnim koristim.

V 5. konjerejskem okoliši, zlasti v Savinjskej dolini, nahaja se mnogo in lepih žrebic in kobil. Kdor tedaj želi ondotno pleme ali rod omisliti si, naj se tje potruži in tam nakupi dobrih živalij za pleme. Tisti ki posebno obrajtavajo težke konje noriškega plemena, naj potujejo v gornjo Mursko in Aniško dolino. Tam dobijo, česar želijo.

Bolezen difteritis prihaja večidel od prehlada in po pitji premrzle vode. Kedar človek na to čuti, da ga grlo boli, precej naj se ugreje in malo spoti. To pa le o pričetku pomaga, pozneje bi ne koristilo. V trdovratnem slučaju naj se vzame za malo žlico belega galuna, na pol glaža vode ali toliko, kolikor se ga voda navzeti hoče. Galun mora biti zdrobljen in je dobro še pridjati od enega jajca malo beljaka, namreč četrti ali peti del. To se zmeša in v mlačnem stanji se grlo izmije trikrat v pol dnevu. Pijača se mora pripraviti, pa ne zadrževati, ampak hitro piti: namreč mlačna voda, kateri se je sladkor pridjal.

Anton Marguč.

Sejmi 1. marca Planina, Vozenica, Wolfsberg v lipniškem okraji, 3. marca Vransko, Rače (konjski sejem), Lučane, Maribor (goveji in konjski sejem), Oplotnica, 4. marcija Vojnik, Ljutomer, 6. marcija Gradec (goveji in konjski sejem, Lagerstrasse blizu klavnice), Radgona, sv. Peter pod sv. gorami, 8. marcija Pilštanj, Videm, Slov. Gradec, 10. marcija nemški Landsberg, Dol, sv. Jurij pod Tabrom, sv. Jedert,

Kapela v brežiškem okraji Gornja Kostrivnica, Orehova ves v brežiškem okraji, Poličane, Strass, Spodnja Folskava.

Dopisi.

Iz Maribora. (Dopisnice — dragonci — znorela, — plesi, — kreisamt, — šulverein, — glavarstvo, — nesramnost.) Tukajšnji Slovenci naj vselej zahtevajo slovenskih poštnih dopisnic, nakaznic. Saj so dobiti, le tirjati je treba in dosledno jih rabiti. Vojakom dragoncem, zvečinoma samim Slovencem, se huda godi, neusmiljeno jih mučijo, časih celo na cesti, da je uže vsemu prebivalstvu preveč. Često slišiš zraven strašno preklinjanje: verfluchter, krainischer Hund itd. — Znorela sta 2 človeka, delavec Inkret je v Dravo skočil pa še rešen bil, ženska iz okolice Mahrenberške pa je obleko s sebe trgala, obadva sta poslana v norišnico. Plesov je bilo letošnji pust 39 in se plačalo za dovoljenja 187 fl. — Novo skladišče v Melji stalo je 158.000 fl. in je vložilo se blaga uže 10.088.234 kilo. — Stari „kreisamt“ hočejo baje prodati pa še ni slišati ali je dr. Schmiderer dolg iz Seidla iztirjal ali ne? Šulvereinski Nagele berači uže v Ameriških novinah denarjev za šulverein. Bolje bilo bi, ko bi sam hotel oditi v Ameriko, v realki ga nebi silno pogrešali. Iz pekarske šulvereinske šole všlo je 17 učencev v Lembah, ker se tukaj več in bolje uči. Hoči g. Onič mora mimo razvanjskega Onnitscha biti pravi slovenski korenjak, ker se ga šulvereinarji toliko bojijo. Zadnjič so jecljali: „dieser ist unser Gegner“. Habt Acht! — V glavarstvu je lani bilo 590 porok, narodilo je se 2864 otrok, 438 nezakon-skih, umrlo je 2194 ljudij. — Spoštovanega župnika sv. Martinskega je nekdo grdo razžalil v „Marburger-Zeitung“. Kdor v temu listu mešnika žali, ta se lahko nima pritoževati zastran priimka, o katerem dopisun brodi.

Iz Ptujja. (Ptujski okrajni odbor) je sledeče poročilo gledé ravnanja z okrajnim premoženjem od leta 1883 priobčil. A. Dohodki: 1. Od leta 1882 je ostalo gotovine 1188 fl. 62 kr., zaostale okrajne priklade od prejšnjih let 12774 fl. 82 kr., 2. 25⁰/₀ okrajne priklade od leta 1883 26.809 fl., 3. Subvencija ali pripomoček iz deželne zaklade za okrajne ceste 2726 fl. 37 kr., 3. Mitnina od borlskega mosta 3273 fl. 14 kr., 5. različni dohodki 147 fl. 23 kr. Dohodki tedaj znašajo 46.819 fl. 18 kr. B. Tirjatve okrajne blagajnice: 1. Pri ces. kr. davkariji še neizplačanih okrajnih priklad 11.068 fl. 63 kr., 2. pri deležni zalogi neizplačana subvencija 517 fl. 2 kr., Tirjatve okrajne blagajnice znašajo 11.785 fl. 65 kr. C. Izdatki ali stroški: 1. Za okrajne ceste, mostove in za uradne stroške 20.588 fl. 19 kr., 2. Donesek za deželno šolsko zalogo v Gradci 10.297 fl. 50 kr., 3. Sub-

vencija ali denarni pripomoček: a) ptujski mestni občini za gimnazijo 500 fl., b) ptujski mestni občini za obrtniško šolo v gimnaziji 120 fl., c) za druge subvencije 280 fl., skupaj 900 fl., 4. Štipeudije za 2 učiteljska pripravnika 250 fl., 5. Za zdravila za okrajne uboge 134 fl. 52 kr., 6. Mestni občini ptujski za šub, po tem različni drugi stroški 733 fl. 51 kr., 7. Dača od borlskega mosta 239 fl. 73 kr., 8. Stroški za zasigurenje obrežja Drave 89 fl. 19 kr., 9. Za izplačanje dolga za borlski most od leta 1876 dvema upravnikoma 1557 fl. 77 kr. in gospodu Martinu Kaiser-ju 8426 fl. 26 kr., skupaj 9984 fl. 30 kr. Izdatki tedaj znašajo 43.217 fl. 77 kr. D. Dolgovi okrajne blagajnice: 1. Denarni pripomoček ali subvencija ptujski požarni straži 50 fl., 2. Za branje Drave 66 fl. 16 kr., 3. Ostali dolg za borlski most od leta 1876 7400 fl. Dolgovi okrajne blagajnice tedaj znašajo 7516 fl. 16¹/₂ kr. Če se od izkazanih dohodkov od 46.819 fl. 18 kr., odračunajo izdatki alj stroški od 43.217 fl. 77⁰/₀ kr. Ostane na koncu dembra 1883 gotovine 3601 fl. 41 kr. Ker je tirjatve okrajne blagajnice 11.585 fl. 65 kr., znašajo dolgovi pa samo 7416 fl. 16¹/₂ kr., še ina blagajnica po izplačanju vseh dolgov za tirjati 4016 fl. 48¹/₂ kr. kateri znesek se bode za popravljanje borlskega mosta, kder stroški 4700 fl. znašajo, porabil. Z ozirom na to, da se dolgovi za borlski most od leta 1876 in vsi drugi stroški za leto 1884 iz poračunanih dohodkov izplačajo, in z ozirom na to, da se vse okrajne ceste in mostovi v popolnoma dobrem stanu, se mora sigurno upati, da okrajne priklade za leto 1885 ne bodo 13⁰/₀ direktne dače prekoračile; ktemu še pride izvanredna doklada od 7⁰/₀ za šolske stroške, katere se v znesku od 10.298 fl. 50 kr. v mesečnih obrokih v deležno šolsko zalogo v Gradec plačevati morajo.

Iz Celjske okolice. („Nachklänge“ občinske volitye.) Sedem občinskih odbornikov je podpisalo ovadbo in jo vložilo pri državnem pravdnistvu, da je nemška liberalna stranka volila sponarejenimi in krivičnimi pooblastili. Oho Bezocci! Ovadba se opira na pet izjav tistih žensk, za katere je ta stranka volila in katere odločno izjavljajo, da neso nikoli dale pooblastil omenjeni stranki. Izjave teh petih žensk so pri rekurzu v Gradci. Dragi moj „Kmetski prijatelj“, „hodie mihi, cras tibi“. In častivredna „Deutsche Wacht“! „Tam leži resnobna bridkost — Dort liegt der bittere Ernst“, — mit dem blamirten Hirtenbrief! „Slov. Nar.“

Iz Ribnice. (Šulverein.) Akoravno smo precej oddaljeni od znanih nemškutariskih mest, vendar je tudi k nam veter zanesel nekega agenta šulvereinsega. Ta agent je odpadnik renegat, znani šulvereinski Kdo bi si bil nekda mislil, da bo ta človek kedaj izdajalec svojega naroda, ker je bil tako vnet za slovensko stvar! Tudi oča mu je priden narodnjak. Bogu bodi potoženo, da se med nami najde še zmiraj dosti narodnih Judežev, toraj tudi prej imenovani šulvereinov zastopnik ni

čisto zastoj nosil svojega pruskega koša po Ribnici, ampak hopnilo mu je v njegove mreže par nevednežev, hotel sem reči Judežev. Ko bi izvedel imena vseh, ne bom zamudil jih svetu naznaniti. Gosp. P., krčmarja v Ribnici in g. G. lesnega trgovca v Arlici pa vprašam: ali otroci ribničke šole ničesar ne potrebujejo? Kakor se mi dozdeva, ne hodi deca samih milijonarjev v Ribnici v šolo in bi menda nekteri hvaležni bili omenjenima gospodoma za gol-dinar šulvereinu darovani, da bi si kupili najpotrebnejše šolske reči. Pa se ve, ako se da domačemu ubožcu namesto šulvereinu, potem pa ni v društvu in še v tako slavnem??! Pisatelj teh vrstic misli, da bodo glavači tega društva vsakemu slov. renegatu, kateri pristopi k njim, dali napraviti spominek iz čistega — snega. Ako bodo ga pa obvarovali pred žgečim solncem mi je neznano. — Vso čast pa moram izreči ribničkim g. šolskim očetom, ki se niso dali prevariti, ter niso pristopili k šulvereinu. Gosp. Tom. . . , tako je prav, da ste agentu hrbet obrnoli, ko je Vam rekel: „Im 3. Jahrgange wird ein wenig slov. gelehrt, mit Respekt zu sagen.“ To je: v 3. razredu bo se nekoliko slov. učilo, „snovesno“ rečeno. — Bдите Slovencem ob vsaki priložnosti tako pravični! Tudi omenim, ka je imel nemški šulverein v nedeljo dne 17. svečana svoj zbor v Vuhredu. Naj bi kdo v „Slov. Gosp.“ naznanil, če bo kaj zanimivega. Konči sem še poizvedel, kaj je ta šulvereinski vohun rekel nekemu tukajšnjemu učitelju g. K. grozno s prsom mu preteč: „Poboljšaj se, da se pozneje ne bodeš kesal!“ In v katerem pomenu bi se naj poboljšal? Se ve da po pravilih šulvereina. Izraževal se je tudi, ka v 50 letih bodo vse šole spadale pod šulverein, ker baje že sedaj omenjeno društvo ima vse šole od Maribora do Celovca v svoji oblasti izvzemši Ruše in Ribnico. Če je to res, mi ni znano, a to je pa očitvidno iz povedanega, da ima ta Judež vsa kolesa zmešana v svojih možganih in da se je že davno skregal s tisto rečjo kateri ljudje pravijo pamet! Ali ga bo kedaj še srečala, to je uganjka.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Najstaršo slovensko cerkvo, Gospo sveto na Koroškem, sedaj upravljajo in je cesar daroval 1000 fl. — V državnem zboru vprašali so konservativni poslanci Lienbacher, knez Liechtenstein pa Slovenci vlado, kaj je s predlogom pred 3 leti storjenim, naj se kmetom pomaga, ki čedalje huje propadajo? Poslanci zahtevajo zlasti, naj se pre naredi dedna postava, naj se previsoki obresti vknjiženim dolgovom znižajo s pomočjo države in naposled ustavi razkosavanje posestev ter naj umogoči, da ostanejo posestva dalje časa

pri enej rodbini. O teh zadevah bode Gospodar zaporedoma več člankov donašal. Tudi duhovsko plačo bi radi poslanci še letos zboljšali. Nova pristojbinska postava je kmetom ugodnejša od stare; kakih 400.000 fl. bi kmečki ljudje menje, a meščanski več plačevali. — Na Gališkem je „rustikalna banka“ delala kakor naše nemške „šparkase“. Tirjala je previsokih obrestij, te stroge iztirjavala, naposled pa ni bilo kupcev in je sama preveč gruntov si nakopala. Sedaj je pa sama prišla na nič s kmeti dolžniki vred. — Zoper „šnops“ začela je koroška vlada ljudi svariti in je tudi prepovedala ob nedeljah in praznikih blizu cerkve mej službo božjo pijačo prodavati, vsaka krčma mora biti po noči o postavnem času zaprta; tudi shajanje po hišah, da se skupno šnops pije, je prepovedano. Primorsko društvo „Edinost“ je v spomenici do ministra Taaffeja prosilo, naj se tamošnjim Slovanom da slovenščine zmožen škof, ne pa italijanski pristaš Flapps, čeravno tega priporoča nadškof Zorn, škof Glavina pa znani tržaški Depretis in še nek slovenski poslanec. Ali ni zadosti, da imajo koroški Slovenci višjega pastirja, ki jim ne more Kristusa v domačej besedi oznanovati? In to se godi v stoletji najkrepkejšega narodnostnega gibanja! Kaj bi neki Nemci rekli, ko bi jim na Dunaj potisnili nemščine noveščega italijana za nadškofa? — Na Hrvatskem nameravajo železnice staviti po Zagorji, dalje od Barča v Pakrac, od sv. Lovrenca pri Pečuhu čez Dravo v Dijakovar in od Mitrovice nad Dijakovar v Požeg in Pakrac. — Iz Istrije seli se mnogo Hrvatov v Bosno na posestva bega Džiniča. v izprazneno boko Kotorsko pa Lahi iz Italije.

Vnanje države. Iz Šudana v osrednjej Afriki dohajajo Evropcem, zlasti Angležem zelo neprijetne novice. Mahdijev general Osman-Dinga vzel je mesto Tokar in egiptovsko posadko poklal, sedaj napada Suakin, koje mesto Angleži komaj branijo, ker jim egiptovski zavezniki k Mahdiju odhajajo. Trinitikat še drži 4000 Angležev, po okolici pa razgraja že 12000 mohamedancev. General Gordon ni nič opravil v Hartumu, čeravno je Mahdija proglasil za sultana v Kordofanu. Mahdi grabi vedno dalje, njegovi poslaniki baje uže v Egiptu rogovilijo in celo v Indiji pridgajo sveti boj zoper Angleže. Gordon odposlal je skoraj vse egiptovske vojake iz Hartuma domov po ladijah na reki Nil. — Francozi v Tonkingu nabrali so sedaj 12000 mož ter mislijo vsaki čas udariti na Bak-Ningh. — V severnej Ameriki razsajala je grozna burja: 5000 hiš je podrla in čež 400 ljudij ubila. — Ruski car je poslal svojega strica velikega kneza Mihajla s sijajnim poslanstvom v Berlin čestitat cesarju Viljelmu, da je še zmiraj najstarejši vitez vojaškega reda sv. Jurija. Tudi se go-

vori, da se po leti snideta obadva cesarja, nemški in ruski. —

Za poduk in kratek čas.

Nemški šulverein.

(Pravi namen šulvereinskemu rovanju.)

VII. Sedaj vemo iz lastnih nasprotniških ust, kaj prav za prav hoče nemški šulverein: ponemčenje, duševno in gmotno oškodovanje Slovencev, zaviranje vsakega pravega napredovanja pri nas, sploh našo narodno smrt.

Zato nam pačijo značajnost slovenskih učiteljev z denarjem, z „Judeževimi groši“. Lovijo slovensko deco. Lažejo slovenskim staršem. Prilizujejo se Slovencem, kakor nedolžne ovce, čeprav so deroči volkovje. Nемеc se diči s svojo „poštenostjo“. Toda šulvereinerji stavijo na laž ovo slovito „poštenost“, kedar podobni Judovskim farizejem s srebrniki v mošnji cingčejejo, naj bi jim zaslepljeni Slovenec prodal svojo narodnost, izdal svojo kri za pangermansko mavho. Divji Turki so nekdanjim našim slovenskim prednikom deco ropali, gonili na Turško in jo pomohamedanili in poturčili. Izrejali so si tako najhujših Turčinov. No, šulvereinerji strežejo Turkom podobno izrejati najhujših nemškutarjev, vendar menje častno. Turki so tujo deco z bridko sabljo v rokah, s hrabrim mečem si pribojevali, sedanji šulvereinerji pa kakor izmaelitski krošnjariji z mošnjo v rokah, in z malovrednimi „cotami“ in brnjami, ostudnim pijančevanjem in pojedinami itd. vabijo naše otročiče v svojo mrežo.

Prav pogosto slišimo, kako Nemce hvalijo da so velik narod, mnogobrojno ljudstvo, 70 milijonov duš. Ali ni torej grdo za šulvereinerje, da jim nemške matere še premalo dece rodijo in torej po otrokih slovenskih viničarjev in kočlarjev gladijo? To je takšno besno obnašanje, da se mora vsakemu poštenemu Nemcu gabiti. No, in res, pravi Nemci, zlasti ogromna večina konservativnih Nemcev, obsoja nespodobno rogovilstvo nemškega šulvereina. Zato nahajamo medšulvereinarji samo liberalne Nemce, nemčurje in nemškutarje slovenske, ki so se materi slovenskeje izneverili in v lastno skledo pljuvajo. Najhujši rogovileži pa so iz „Reicha“ zadnja leta privandrani prusaki. Eden izmedj uzrokov tej prikazni je tudi ta, da je nemški šulverein ob enem pravcato politično društvo, čeravno pristaši njegovi v svojej farizejskej hinavščini to skrbno tajijo. Toda njihova dejanja stavijo besede na laž. Šulverein je nemškim liberalcem sredstvo, pomoček, klešče, da bi Nemce in Slovane vznemirili, razdražili, ministerstvo grof Taaffejevo, ki hoče vsem narodom dravično biti, vsakako podrl, pri volitvah nem-

ške konservativce spodrinoli, v državnem zboru večino dobili in ministerskih stolov polastili se. Sploh nemški liberalci upajo s pomočjo šulvereina zlasti nemško prebivalstvo pridobiti. Zato neprenehoma lažejo, kako je nemštvo v nevarnosti, kako se Nemcem strašne krivice godijo itd. (Konec prihodnjč.)

Smešnica 9. Ko so v Sevnici železnico delali, pride nemšk „palir“ k delavcem. Rad bi jih priganzal pa ni vedel kako. Vpraša drugega priganzjača, kako naj reče, da bodo hitreje delali. Šaljivec slovenec mu reče: sagen Sie nur so: Kranje le počas', dann dolgi gospod malo plača! Sedaj se zadere palir: „he kranjska počas dann dolga gospod mal plačela.“ Posavski.

Razne stvari.

(Slovenskega društva odbor) je naše poslance pismeno poprosil, naj druge poslance slovenske pa tudi tovarše iz drugih klubov nagozarjajo nam pomagati, da še letos jeseni dobimo slovensko učiteljšee in slovenske paralelke na gimnazijah spodnje-štajerskih.

(Ptujsko učiteljsko društvo) bode 6. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli zborovalo. Vzpored: 1. Prečitanje zapisnika in dopisov. 2. Poročilo g. Robiča o kmetijskem tečaju v Mariboru. 3. Poročilo g. Grebenca o vrtnarskem društvu. 4. Sušenje rastlin, predava g. profesorja Glowacki. 5. Nasveti. 6. Predsednikova izjava v društvenih zadevah.

(Apačani) prejeli so dar 200 fl. iz cesarjeve blagajnice za novo šolo.

(Cigani) so v Šmarijah posestniku Megliču pokradli mnogo obleke in živeža.

(Potrjeni) so novi načelniki okrajnih odborov Simon Praprotnik v Rogaci, Sporn namestnik, J. Mravljak pri sv. Lenartu v Slov. goricah, namestnik sv. Trojički poštar Golob.

(Šulvereinerji) so na Vuhredi 20. t. m. glave vkup tiščali. Železniški uradnik (!) Nikolaus Machné je načelnik, krčmar Streicher namestnik, učitelj (!) Grögl, pisar, učitelj (!) S. Kellenberger, namestnik, krčmar Widmoser in posestnik Petrun denarničarji. Zvečer pa so vkup pili, da jih je petelin domov vabil. No, takšne „Ortsgruppe“ je torej Vuhredu treba!

(Umrli) je P. Viktorin Pivko, frančiškan v Lankovicah in J. Kmetič, bivši župan Novomeški, v Celji, nekaj dni po novej poroki.

(Ormožani) so pokopali Petra Dirmayerja. Nemški liberalci zgubili so precej marljivega pristaša, Slovenci štejejo enega nasprotnika menje.

(Velik zvon) 50 centov težek dobijo č. o. lazaristi za cerkev sv. Jožefa pri Celji.

(Ptujski nemškutarji) se uže bojijo za svojo kasino, ker omikanci raje zahajajo v prijazni Narodni dom, ki skrbi vsem za lepo zabavo.

(Iz Veržeja) se poroča, da je F. Zajko hlapca St. Bučka z nožem hudo ranil na glavi in leviči zavoljo noke — „fajfe“.

(V Lučanah) je župan g. Hartnagel srenji daroval lepo hišo za uboge srenjčane.

Listaica uredništva: Dopisi iz Slatine, iz Sevnice ob Savi, iz Lembaha, iz Holma pri Ormoži in iz Slovenskih goric itd. prilično.

Loterijne številke:

V Gradci 23. februarja 1884: 47, 24, 8, 76, 53
Na Dunaji „ „ 90, 64, 12, 57, 6
Prihoduje srečkanje: 8 marca 1884

1-2

Oznanilo.

zastran sprejetja v viničarski kurz na sadje in vinorejski šoli v Mariboru pravi, da se dotične prošnje naj vložijo pri ravnateljstvu omenjene šole. Več pové oznanilo samo v „Slov. Gospodarji“ štev. 8. od 21. februarja 1884.

Podučiteljska služba

na dvorazrednici pri sv. Duhu pri Ptuj, III. plačilnega razreda in prosto izbo je izpraznjena.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 20. marca 1884 pri krajnem šolskem svetu pri sv. Duhu poleg Ptuja vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj,

dne 21. februarja 1884.

Predsednik:

Premmerstein.

1-3

Krčma

na prav pripravljenem prostoru ob okrajnej cesti v živahnem trgu ob južnej železnici se daje v najem (v štant) z gruntom vred ali tudi brez polja.

Natančnejše se zvé v hiši, štev. 33 v Št. Jurji ob juž. želez.

Rezni stoli za seno in slamo.

Janez Dangl, pošta Gleisdorf pri Gradci (Ungarische Westbahn) priporoča najboljše gospodarske mašine, mlatilnice in vsake vrste reznih stolov in strojev, zlasti pa

Izvirne-Ekscentrice

z brušenimi noži iz pravega angleškega jekla, s katerimi se reže rez vsake dolgoti, to pa zelo lahko in v velikej množini. V tem oziru presejajo vse druge.

Dovoli se 14 dni poskušavanja in daje poročstvo pismeno na 2 leti. Plačuje se lahko tudi v obrokih. Cenilnik se dopošilja brezplačno.

V najem

se da nekdanja Kašeljnova krčma v Spodnjej Loznici pri Slov. Bistrici, pa tudi njive in travniki, vse vkup ali posamezno. Več pové lastnik J. Ferline, c. k. poštni oficijal v Mariboru ali Tomaž Kamšek v Spodnjej Loznici.

V najem se da hiša (hram)

pri sv. Bolfanku št. 9 blizo Središča, na dobro obiskanem kraju, tik farne cerkve. Ona je pripravna posebno za kupčijo in krčmo, je novo zidana in obstoji iz dveh sob, štacune, shranišča kleti, kuhinje in nadhišja. Zraven je tudi hlev za kravo in dvorišče. Opomni se še, da je do sedaj pri tej hiši že več let štacuna in krčma bila in da v celi fari ni nobene nega trgovca. Pogoji so jako ugodni.

Več se zve pri Dr. Ivanu Omulec-i, odvetniku v Ormoži.

Kvas

iz Dunajske tovarne v Ottakringu.

P. n.

S tem se uljudno naznanjeva, da je gosp.

A. Jurca,

trgovec v Ptuj,

prevzel zalogo izvrstnega kvasa. Prosiva torej vse, ki ga potrebujejo, naj napravijo s tem kvasom poskus, in prepričali se bodo, da je zares izvrsten.

S posebnim spoštovanjem

Ignjac in Jakob Kuffner.

Jaz prodajam po najnižji ceni, vsaki dan frišni pravi Dunajski kvas iz tovarne gg. Ignjac in Jakob Kuffner za vinski cvet in kvas v Ottakringu, ki že obstoji od l. 1850 in je na najboljšem glasu. Ta kvas je bil odlikovan na mnogih razstavah. On se lahko dalje ohrani, kakor vsaki drugi kvas, in po njem kipne testo hitreje, kakor po vsakem drugem. Radi teh lastnosti smem toraj priporočati ta kvas najtopleje.

Ob enem priporočam svojo mnogovrstno, zalogo špecerijskega blaga, soli, kruha, vina, žganja in najizvrstnejše Radinske slatine.

Vse to pa prodajam na drobno in na debelo ter po najnižji ceni.

S posebnim spoštovanjem

A. Jurca.

1-3

Častna diploma v Trstu
1882.

Bank-Konto
pri Štajerski escomptni banki v Gradci.

Adresa telegramom:
Samen-Cultur, St. Peter, Graz.

Izpisek

iz
Cenilnika tega zavoda.

NB. Podrobneje o vseh raznih semenih podatke navaja veliki tiskani zapisnik — Katalog der Gräfl. H. Attemschen Samencultur-Station — ki se dopošlje, ako se zahteva, tudi brezplačno, ter zapopada semena za cvetlice, zrnje, sočivo. Kdor več kupi, temu se dovoli še nižja cena.

Naslednje cene veljajo prejemnikom najmenje 10 kilo. Kdor menje naroči, temu se 25% doračuni več.

Zavod je porok, da so semena čista in kaljiva.

	Trave.	
	Več od 10 kl. našega blaga 1. vrste 1 kl.	Menje od 10 kilo navad. blaga dobro očiščeno 1k.
766 Fiorin-trava	fl. 0 88	fl. 0 80
802 Glistnik (Knaulgras)	1-12	0 95
832 Paholka (Raigras), angleška	0-54	0 47
782 " " francoska	0-85	0 69
836 " " italijanska	0-56	0 45
822 Kostreba (Schwingel) rudeča	0-78	0 66
817 " " ovčja	0-70	0 61
821 " " travniška	1-30	1 18
843 Timotejeva trava	0-56	0 49
847 Latovka travniška	1-09	0 86
348 " navadna	1-73	1 50
Mešano travno seme.		
854 za vrtno tratnico v težkej zemlji	0 63	0 72
855 " " v lahkej "	0 80	0 72
857-8 za travn., za vsako zemljo posebej	0-73	0 62
860-1 " pašnike	0-75	0 65
Detelje. (čisto seme brez grnt vse 1. vrste)		
870 detelja rudeča štajerska, izvirna (najbolja fl. 0-90)	0-85	0 78
" navad. trž. blago, dob. očišč.	0 75	0 70
872 detelja bela	1-33	1 25
876 " švedska (Bastardklee)	1-40	1 30
880 " rumena (Hopfen-Luzerne)	0-50	0 47
884 Lucerna (izvirna Provanska)	1-06	0 95
890 detelja turška (Espansette)	0-30	0 26
892 " " boljša	0-40	0 35
898 meš. det. seme, primerno zemljišču	0-60	0 54

(Dalje prihodujič.)

Za vinorejce!

Pri podpisanej se mora dobiti:

- a) Sredstva za čiščenje vina;
- b) sredstva, ki vzamejo vinu odvečno kislino in ga s tem znatno zboljšajo;
- c) evet, s katerim se mora dati vinu okus po volji. S tem sredstvom se more napraviti iz navadnega vina muškateljec itd.;
- d) barvila za barvanje vina.

Vsa ta sredstva so po postavi dovoljena in zdravju popolnoma neškodljiva.

Vsaki pošiljlatvi se pridoda tudi navod, kako se ima postopati.

Razven tega se peča tudi s kupovanjem in prodajanjem vina, oceta, naravnega žganja, (slivooke, droznika, brinovca i. t. d.) na veliko in malo.

Dalje ima na prodajo pravih bosenskih češpelj, ribje masti, kave i. t. d.

Kdor želi dobrega naravnega žganja, na malo, more se mu poslati v sodčih po 4 litre, češpelj pa 5 kilov s pošto.

V obče kedor želi kupiti dobre prirodne pijače, ali ima tako za prodati, naj se pri podpisani oglasi, pa bo dobro postrežen.

Iščejo se sposobni zastopniki za vsaki večji kraj.

Prva mariborska vinska agentura
Tegethoffstrasse 13.

Lovski pes,

velik, črnobelo-šekast, s nekterimi rumenimi progami okoli lapa, dolgimi uhami, rep na konci bel — je bil sredi decembra odpeljan. Ker se dozda ni dalo nič zvedeti o njem, obljubim tistemu, ki mi kaj zanesljivega zve, in obče predstojništvu v Stopercih (pošta Rogatec) naznani, 10 goldinarjev. (2-2)

Jož. Sovič.

Lepo posestvo

pokojnega g. župnika Vodusek-a pri romarski cerkvi Marije Petrovče blizo Žavca v prekrasni Savinjski dolini, kjer se izvrtlen hmelj prideluje, se takoj proda. Hiša je nova in pripravno urejena, poleg hiše je gospodarsko poslopje in 1/2 orala velik, z vinsko trto nasajeni vrt; k posestvu spada tudi 5 oralov veliko, za hmeljarijo jako pripravno polje. To posestvo, katero stane 4000 fl. in od katere svote je treba samo polovico takoj položiti, se posebno privatistom priporoča.

Natančneje se lahko pozve pri županu v Žavci ali g. Karol-u Teržan-u v Petrovčah. 2-2

2-2

Konj

prav lepe postave, temne barve, tri leta star, 15 pesti visok, ki vé voziti, je v farofu na Muti na prodaj. Hohenmauthen a. d. Kärntnerbahn.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 9. šte. „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

28. februarja.

Štev. 98.

Kako je na Štajerskem s potovalnimi učitelji.

Treba bilo bi z ozirom na pogosto konfisciranje le o prekoristnem kozoprskanju itd. pisati pa sedaj smo še v februarji ali svečanu. Naj toraj dnes spregovorimo, kako je pri nas s potovalnimi učitelji slovenskim in nemškim kmetom v poduk, da v gospodarstvu napredujejo, kakor Čehi pa Nemci na Českem in Moravskem. Reči moremo, da poznamo tudi na Štajerskem potovalnih učiteljev, ki prav marljivo po deželi potujejo in poučujejo. Kmetijska družba štajerska javlja namreč v poročilu centralnega odbora, da je lani bilo 40 prodavanj, katera so imeli gospodje: Adolf Baumgartner v Aussee, St. Gallen, Gleichenberg, Gusswerk, Knittelfeld, St. Michael, Sinabelkirchen, Söchau in Wies, Fr. Müller v Arnfels, Birkfeld, Bruck, Edelschrott, Eibiswald, Fladnitz, Fürstenfeld, Hatzendorf, Kainach, Lankovitz, Maria-Zell, Mürrzuschlag, Weiz in Wildon, R Possek v Gleichenberg, Kaiserberg in Wildon, A. Rauch v Deutschlandsberg, J. Schmirger v Burgau Kirchbach in Tröfaiach, G. Wilhelm v Arnfels in Celji (nemški) naposled Jul. Hansl v Feldbach, Leibnitz in Ormoži (nemški) in H. Kalman v Arnfels (nemški) in pri sv. Juriji na južnej železnici, Konjicah in Sevnici (slovenski?)

Po tem poročilu prišlo je na nemške kmetovalce 35 potovalnih predavanj, 2 na nemške „purgarje“ ormoške in celjske in le 3 na slovenskega oratarja, to pa še v kakšnej slovenščini?

Da je podkovska šola v Gradci, kmetijska šola v Grottenhofu celo nemška, zoper to uže med Slovenci nihče ne črhne niti besedice ne. Toda kdo se nebi čudil, da je sadje- in vinorejska šola v Mariboru popolno nemška!? Kako hoče torej slovenski kmet napredovati tako kakor nemški, če pa se le malo skrbi za zdaten poduk, brez katerega ni mogoče napredovati?

O raznih boleznih pri mladih žrebetih.

1. Zapeka v črevesu.

Pokaže se ta bolezen pri mladih žrebetih navadno brž po rojstvu. Vzrok ji je žrebetna smola t. j. neka posebna tvarina, ki se žrebetom po črevah že nabere, ko so še v maternem

telesu. Če se ta žrebetna smola za pravega časa ne potrebi iz črev in če v njih zaostane, začne pozneje v črevah vreti in gnjiti in posledica tega nezdravega dogodka je vsakokrat hudo vnetje črev. Da je ta bolezen za žrebeta zelo nevarna, sprevidi vsakdo lahko sam. Vsled nje ali žrebe brž pogine, ali pa se zapeka prevrže v hudo drisko, ki žrebe tudi navadno v kratkem vgonobi.

Ti boleznii so najbolj podvržena žrebeta, ki se bolj pozno na spomlad vležejo. Žrebeta konec meseca aprila ali meseca majnika rada za to boleznijo obolijo. Povod ali izvir te bolezni pa leži v doječi kobili, ki ali celo nima ne mleka ali pa le mladiču daje nezdravega in neprikladnega, t. j. premastnega mleka. Vsako zdravo in nepopačeno materno mleko ima neko posebno snov v sebi, ktera ima to moč, da žrebetu ono črevno smolo iz črev izžene in tako zaostanek te smole v črevah zabranjuje in tako tudi spridenje te smole v črevah žrebeta.

Spoznati to bolezen ni ravno težavno. Če je blato, ki gre od žrebeta, podobno črni smoli je to zanesljivo znamenje, da je žrebe za zapeko boleno. Bolj težko je določiti pravi vzrok, kateri je v danem slučaju zapeko prav za prav povzročil. Ker je pa od spoznavanja pravega vzroka tudi najbolj pravi način ozdravljanja in pa povoljni vspeh tega ozdravljanja zavisen, tako je v vsakem takem dogodku najbolje in najpametnejše poklicati skušenega in izvedenega živinozdravnika in njegovim določbam in naredbam boleno živinče zaupati in prepustiti; kajti le mali napačni postopek z bolnim žrebetom naj se stori in po njem je.

Kako pa je treba z bolnim žrebetom ravnati, to pokažemo v sledečem. Prvič je treba ti boleznii že dokler je žrebe še v maternem telesu z vso resnobnostjo nasproti delati in sicer s tem, da te vedno skrbi za to, da se breja kobila vsak dan do dobrega sprehodi. Nadalje se breja kobila vsaj dva tedna, predno povrže, ne sme več prav obilno krmiti in ravno tako tudi ne potem, ko je že povrgla.

Boleno žrebe se mora s toplu odejo ogrevati in mora se mu tudi za dobro in prikladno nastelj skrbeti. Če ga začne po črevesu gristi in se živinče vsled bolečin jame sem ter tje premetavati tako, da se je bati: živinče se boče pri tem premetavanji poškodovalo, takrat se mora živinče na varen in pameten način k tlam

pripeti, pa take, da ga ne boli in da se premetavaje sem ter tje ne bode poškodovalo. Vbrizgati se mu morajo mlačnotopli klistiri obstoječi iz vode, na kateri so se navadne gomilice skuhale; vendar pa se mora pri tem delu z bolenikom prav rahlo in previdno ravnati, ker se živinčeta klistirov močno branijo. Vsake pol ure se klistiri ponavljajo. Znotraj pa se bolenikom podaje ricinovo olje, če pa tega ni, se pa z lanenim oljem isto doseže, 30—45 gramov (2—3 lote) na enkrat, kakor je pač žrebe močnejše ali slabejše. V olje se vmete jeden ali pa tudi po dva jajčna rumenjaka, kateri zmesi se potem še po malem $\frac{1}{4}$ litra čiste studenčnice priljije. Od tega zdravila se živinčetu po dvakrat na dan zjutra in zvečer daje. Komur je ogljeno-kisla magnezija pri rokah, ta more in sme od nje po 4 grame (1 kvintele) prej povedanemu zdravilu pridjati.

Bolezni breskvinih drevesnic.

V naši h krajih so breskve mnogovrstnim boleznim podvržene. Vzroki tem boleznim dozdej do dobra še niso spoznani. Pogosto trpijo drevesa silno veliko po tako imenovani beli rosi in pa po bolezni kodravici, t. j. bolezen vsled ktere breskvino listje nekakošno kodravo postane. Obe ti bolezni ste provzročeni po glivicah, ki se za rast in prospah drevesa prav nevarne, če so za časa njim nasproti ne stopi. Proti beli rosi nasvetujejo razne pomočke, kateri prav izdatno pomagajo. Žvepljenje, t. j. z žveplom stolčenim one dele drevesa potrositi, na katerih se je gliva ugnjezdila, ali pa škropljenje drevesa z vodo, v kateri je kuhinska sol, pepelni lug, železni vitriol raztopljen, je dobro sredstvo proti beli ali medeni rosi. Proti bolezni kodravici pomaga tudi izdatno obrezovanje drevesa nazaj do starega lesa in pa pridno omivanje in krtačenje celega debla.

Velika nadloga breskvinih drevesom so tudi listne uši. *Aphis persicae* in *Aphis amygdalis*. Na spodnji strani listja se jih prikazuje včasih cele kepe, ki iz listov sok izsesavajo in tako veselo rast drevesa ovirajo. Listi se začno zvijati in nehajo delovati in nasledek je, da je rast mladik zadržana. Proti ti nezdgi pomaga kajenje s tobakom prav izdatno. Izmislili so v ta namen posebne kadivnice, ki svojemu cilju in koncu popolnoma vstrezajo. Ako je le malo mladik drevesnih od uši napadenih, tako že pomaga, ako se s precaj redko tobakovo vkuhnino poškoprijo.

Ptujska slovenska posojilnica.

Podpisani so ustanovili tukaj v Ptujih na podlagi postav od 9. aprila 1873 in 27. grudnia 1880 „hranilno in posojilno društvo“ kot za-

drugo z neomenjenim poroštvom, ktera je že začela svoje delovanje.

Najpoglavitejši namen tega društva je, dajati svojim udom na kratek čas posojila po kolikor mogoče nizki ceni in sicer v prvi vrsti na osobni kredit (up) in le izjemno proti nepremakljivi zastavi.

Sredstva, da se dajejo ta posojila, se dosežejo s tem, da uložijo zadružniki zadružne deleže in sicer ali po 10 goldinarjev kot opravilne deleže, ali po 100 goldinarjev kot glavne deleže, potem da se sprejmejo uklade na hranilnične knjige, ktere sme uložiti vsaki, ali je ud ali ne, in tretjič s tem, da se ustanovi zadružni fond (reservni fond), kteremu se morajo odkazati vsled pravil vsako leto del čistega dobička in vstopnine novih zadružnikov. Visokost tega doneska določuje občni zbor.

Vodstvo zadruge oskrbljuje ravnateljstvo, ktero obstoji iz ravnatelja in pet odbornikov. Nad ravnateljstvom zaradi njegovega delovanja čuva vedno nadzorništvo.

Da pa zamore naše društvo dovršiti svoj najpoglavitejši namen, namreč da pripravi svojim udom prav vredna posojila, je pred vsem potrebno, da se naredijo na eni strani mnoge hranilnične uloge in da se na drugi strani udeleži mnogo posameznih in skupnih oseb z zadružnimi deleži pri društvu.

Za čas se bodo obrestovale pri našem zavodu uloge s 5% in se določi merilo obresti za posojila s 6%; obrestovanje bukvic zadružnih deležev pa je odvisno od tega, kakoršni se doseže h kocu vsakega leta opravilni čist dobiček, vendar se sme upati, da te obresti ne bodo manjše, kakor ove od hranilničnih ulog.

Društvena uradnica je tukaj v Ptujih v „Narodnem domu“, in se bo tam uradovalo vsaki pondeljek in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne.

Ravnateljstvo: Andrej Jurca, trgovec in veliki posestnik v Ptujih; Miha Brenčič, veliki posestnik v Žabjeku; dr. Alois Gregorič, odvetnik in veliki posestnik v Ptujih; Tomaž Mikl, trgovec in veliki posestnik pri sv. Marjeti; dr. Jakob Ploi, odvetnik in veliki posestnik v Ptujih; Franc Urbas, veliki posestnik pri sv. Lovrenci na Dravskem polju.

Nadzorništvo: Alois Čeh, veliki posestnik v Ločiču; Benko Hrtiš, župnik v Ptujih; Simon Merkuš, veliki posestnik v Draženčih; Božidar Raič, župnik, državni poslanec in veliki posestnik pri sv. Barbari v Halozah; Martin Rodošek, veliki posestnik v Skorbi; Tonej Sok, posestnik in mlinar v Možkanjeh.

Kako je treba z mlekom ravnati.

Naše gospodinje imajo pogosto navado, da novo pomolženo mleko po zimi v latvice nali-

jejo in ga na police postavijo po sobah, v katerih navadno ljudje prebivajo. Ali tako ravnanje nikakor ni pohvalno, ker je z njim toliko in tako silnih napak združenih, da je vsakako treba, da se o tem resna beseda spregovori.

Po sobah, v katerih ljudje po dnevi in po noči prebivajo, je navadno vse polno prahu, kateri prah se, kakor se pač vsakdo lahko prepriča, potem podobno gosti odeji na mleko in na smetano vleže. Mleko ima vrh tega tudi to lastnost, da razne plinove, tedaj tudi smrad, dim, tobakovi čad itd. na se potezava in se takih duhov navzema. Tem napakam se sicer skuša pogosto s tem nasproti stopiti, da se mlečne latvice v posebno omaro postavijo, ktera omara pa v sobi stoji. S tem se sicer zabrani, da toliko prahu ne pade v smetano, proti smrdljivim plinom in pa raznoternim čadom omara pa tudi ni zadostno zavarovalo. Vrh tega pa se v takih omarah pogosto nabere toliko zaduhlega zraka, da smetana pogosto vsa plesnjava in grenka postane. Iz take smetane se pa nikakor ne da niti dober puter izmesti niti dobro maslo izkuhati. Puter ni nikakor snažen in čist in če so boleniki v takih sobah, mogoče je po mleku in putru tudi boleznii dalje prenesti.

Vse te napake pa se dajo s tem odstraniti, da se visoka mlečna omara, ktera je dobro narejena tako da se duri in špranje tesno zapirajo v kaki kot v izbi postavi. Blizo pri tleh pa te omare se ustavi cev morda 10 centimetrov široka tako, da skozi hišni zid ven na prosti zrak drži. Druga cev se ustavi skozi drugo steno na nasprotno stran. Na podoben način se tudi na stropu v omari vstavite dve cevi. Prvo cev, ktera je na ono stran obrnjena od ktere veter vleče, se pušča odprta, ravno tako tudi zgornja v stropi, ki je odprti spodnji na nasprotni strani. Druge dve cevi se pa s pilkami zamašite. Tako se napravi vedni prepil v mlečni omari, kateri se more vravnovati s tem, da se vtikajo pilke, ki so ali cele ali pa polovične. Pri spodnjih cevih je treba mrežo čez nje potegniti, da kaka miška ali kaj družega takega ne vleze. Da zrak bolj redno kroži je tudi prilično, da se mlečne latvice ne postavljajo na police iz celih desk, ampak na take, ki so iz posameznih lat iz dveh pa dveh zbite.

Nekaj o ajdovi slami.

Nazori o redivni vrednosti ajdove slame so precej različni, vendar pa se da s precejšnjo gotovostjo trditi, da ima ajdova slama ne le za ovce, ampak tudi za govejo živino precej krmine vrednosti v sebi. Ovcam se ajdova slama najbolje cela, nerezana poklada na lestvice, iz katerih jo potem živinčeta polagoma jemlje.

Goveji živini jo je pa bolje rezati, da jo kot rezanje v se dobiva.

Kot znano more veljati, da je ajda, zlasti v cvetu, belim in beloprižastim svinjam in govedom zelo škodljiva, če se ajdove slame site solnčnim žarkom neposredno izpostavijo. Beli prostori po koži živinčetom otečejo in postanejo vnetljivi. Vendar pa se o takih posebnih nasledkih ajdove slame nič ne da opaziti, ako se slama živini po zimi poklada, ker o tem času ovce navadno ne zahajajo pod prosto nebo, kjer bi bile solnčnim žarkom neposredno izpostavljene.

Da ima ajdova slama več ali manj redivne vrednosti v sebi, na to deluje prav močno to, kako se ajda požanje, posuši in pod streho spravi.

Razločujemo ajdo tatarko ali sibirjanko in potem navadno domačo ajdo. Izmed teh dveh sort je brez dvoma prva sorta memo druge boljše. Steblovje sicer ni tako visoko, kakor domače ajde ali je tem bolj sočno in ima več listja.

Pospravljanje zrele ajde je pa precej kočljiva stvar. Ko zrnje že dozorevati začne, je slama navadno še polna soka in zahteva dolgo časa in suhega vremena, da se na njivi do dobrega posuši. Če se pa ne počaka, da se popolnoma posuši, ker se prevelike zgube na zrnju bojiš, in se ajda pred časom pospravi, bati se je, da slama pozneje plesniva postane. Napadejo slamo marsiktere zajedavke in taka slama živini položena nima prvič toliko redivne vrednosti v sebi pa tudi rada vsakojake boleznii provzročuje.

V 100 delih črstve ali frišne ajdove slame so našli 82,5 % vode, 3,2 % protina, 4,2 % sirovih tkavin, 0,8 % maščobe, 7,4 % gnjilca proste snovi in 1,7 % pepela. Razmera redivne tvarine je 1 : 2,9.

Raznoterosti.

(Varujte) se posestniki, agentov, kateri v imenu tujih, inozemskih zavarovalnic pogosto celo brez pooblastila, okolo vas lazijo in v zavarovanje zapeljujejo. Imamo dovolj pridnih domačih zavarovalnic. Tuji agenti so uže marsikaterega osleparili in oškodovali.

(Semena) najbolja in zanesljivo kaljiva ter ne predraga dobijo kmetovalci v grof Attemsovej semenorejskej štaciji pri sv. Petru blizu Gradca. Opozorimo torej na trojno oznacilo dotično v našem listi. Danes objavljeno je prvo.

(Seno) kupujejo Judje prav marljivo. Tako je v Spielfeld iz Dunaja došel Jud, ki hoče 5000 meterskih centov, po 1 fl. 50 fl. vsak, nakupiti. Res mu dovažajo mnogo sena, ker lju-

dem živine manjka. Toti sin Abrahamov bržčas „špekulira“ na sušno leto, kakor je letos prorokujejo, ali na — vojsko?

(Licenciranje žrebcev) bo v Ptuji 1. marca ob 8. uri predpoldnem blizu žrebčarske štacije, v Ljutomeru na trgu 1. marca ob 2. popoldne, v Radgoni 3. marca na „griesu“ ob 11. predpoldnem. V Mariboru, Mahrenbergu, Slov. Graci, Celji in Sevnici je uže završeno.

(Konjerejsko društvo) izvolilo je zopet g. Haupta v predsednika. Ono pripravlja tupi slovenskim konjerejem namenjeno knjižico, katera se iz nemščine prestavlja v uredništvu „Slov. Gospodarja“. Zopet je pristopilo več udov, zlasti v št. Lenartskem okraju, v Sl. goricah: Vinko Kurnik, A. Muršec, J. Čuček, Fr. Urbanič, Al. Nekrep, Fr. Dvoršak, Mat. Kurnik, T. Purgaj, M. Šuman, J. Stubar, K. Murko, J. Krofič v Svičini.

(Trsovnice) naj vinogradarji sedaj prirejajo. V to svrhu naj kos prisojne zemlje do 50 centimetrov globoko prekopljejo in ključe in rozge dobrih sort zasajajo. Ključ naj tik pod obročkom, kder novi les iz starega izhaja, gladko prirežejo, rozge pa tik pod najnižjim očesom. Tako poženejo hitro močnih korenov. Dolge naj bode 45 centimetrov in tudi nad najvišjim osesom prirezane ter tako vložene, da jih tenka plast prsti celo pokriva. Drugo leto so iz njih uže trsi za porabo pri grobanji in zasajanje rečin ali pleh v vinogradih.

(Za hmeljarstvo) zanima se zraven g. Hausenbichlerja v Žavci, posebno še grajščak g. Haupt pri Brašlovcah. On želi, naj bi Savinjsko hmeljarsko društvo podlaga bilo vsem drugim na spodnjem Štajerskem. Te bi naj bile nekšne podružnice. Kajti le tako skupimo krepko društvo, ki zamore na vse strani uplivati. Zlasti važno je to zastran prodavanja hmelja. G. Haupt namerava poskrbeti, da bodo ceno hmeljarji vselej hitro in zanesljivo zvedeli vsi. Mnogo hmeljnikov novih prirejajo v Dravinjskeji dolini, v konjiškem okraju.

(Novo železnico) bodo stavili od Čakovca v Medjimurji v Varaždin, dalje v Krapino, Zabok v Podsused. Sedaj bodo Štajerci tem boljše morali gledati, da potegnejo železnico od Grobelna ali Bobove v Slatino, Rogatic v Krapino. Brž ko se to dogodi, oglasijo se podjetniki za železnico od Bohove v Konjice, Slov. Gradec, Drauburg. Železnico od Loke v Savinjsko dolino želi vojaški minister; Korošci pa bi radi imeli železnico od Rudolfove na Velikovec in Kaplo v Loko.

(Tržna poročila). Vogersko in hrvatško vino dovažajo k nam. Po našem malokde povprašujejo. V Mariboru 50—80 fl. težko spra-

viš štrtinjak pretočenega novega vina v denar. Vendar kot starina bo izvrstno in torej bogataši ne bodo škode trpeli, ker lahko čakajo. Goveja živina, konji, svinje, perutnina imajo dobro ceno, zrnje pa menje ugodno. Deteljnega semena in lucerne ponujajo mnogo; zato cena pada, tudi hmelju stoji cena. — V Mariboru velja govedina 56 kr., teletina 56, svinjetina mlada 50 kr. kilo, mleko sveže 12 kr. posneto 10 kr. liter, špeh sveži 50 kr. povojeni 75 kr., surovo maslo 95 kr., žmavec svinjski 70 kr., goveje maslo 1 fl. 10 kr. kilo, jajce 1 po 3 kr. — Drva: trda flosana 3 fl., druga 3 fl. 20 kr., mehka flosana 2 fl. 60 kr., druga 2 fl. 80 kr. meter. Ogelje trdo 80 kr., mehko 60 kr. hektoliter. Premog 46 kr. cent, seno 2 fl. 40 kr., škope 2 fl. 10 kr., slama za krmo 1 fl. 80 kr., za steljo 1 fl. 60 kr. 100 kilo, krompir 2 fl. 10 kr. hektoliter, fažol 12 kr., leča 30 kr., grah 22 kr., pšeno 11 kr., pšenični gris 24 kr., prednja pšenična moka 20 kr., polenta 12 kr. liter.

(Svarilo.) Več se klati po Spodnjem Štajerskem, ki goljufajo, da je kaj! Eden nagovarja posestnika, naj si zavarujejo poslopja pri graški zavarovalnici; toda namesto graški, vzajemni zavarovalnici, zapisal jih je neki angleški banki, ki ima svojo podružnico v Gradci, ki kar s tožbo grozi, če se določeni znesek ne plača. Drug slovensko govori ter pravi, da ima na prodaj ure po silno nizki ceni; trži tudi s papirjem itd.; je vse sleparija. Tretji je tolst jud iz Gradca, ki prodaja pri gospodi in pri kmetih razno robo za obleko, robe itd. Njegovo blago je sicer po ceni pa tudi brez vsake vrednosti. Četrti prodaja fino, prijetno duhtečo mjilo ali žajfo tudi po nizki ceni; toda začni se ž njo vmivati, pa boš videl, da v sredi je le neka brnja ali pesek. — Pokaži toraj vsakemu neznanemu barantaču vrata, če nočeš trpeti škode, po vrhu pa še doživeti jeze in sramote.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Turšica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.		
Maribor . . .	7	80	5	50	5	10	2	90	5	7	5	6	4	60
Ptuj	7	20	5	20	5	50	3	10	4	70	5	20	4	70
Celje	7	20	5	20	4	20	3	—	5	30	5	60	6	50
Gradec	7	84	5	80	4	90	3	40	4	56	4	70	4	70
Ljubljana . . .	7	66	6	81	5	7	3	12	5	52	4	30	3	67
Celovec	7	74	6	24	5	27	3	4	4	63	5	—	5	—
Dunaj } Klg.	10	20	8	20	6	15	7	40	7	—	8	85	—	20
Pešt } Klg.	10	15	8	55	8	20	7	—	6	55	6	82	6	30